GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siése luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 136. Dumineca, 29 Novembre | 11 Decembre 1881.

Brasiovu, 29 Novembre.

Ce face comitetulu centralu alesu de càtra conferenti'a nóstra electorala dela Sibiiu? De cè nu dà unu semnu de vieatia? De ce nu publica odata memorandulu, cu a càruia compunere a fost insarcinatu?

Nu numai odata amu datu espressiune opiniunei publice, care pretindea si pretinde cá comitetulu centralu se 'si faca datori'a. Ne amu atrasu chiaru grave imputari, candu la inceputulu lunei lui Iuniu a. c. amu pretinsu cá comitetulu se nu stea cu manile in sinu. Se apropia sfêrsitulu anului si intrebarile de mai susu inca totu n'au pierdutu nimicu din trist'a loru actualitate.

Ceea ce nu s'a facutu in patru, cinci septemani, credeamu, cà sè se va sevêrsi celu puçinu peste cinci, siése luni. Zadarnica asteptare! amara deceptiune! In locu se primimu scirea, cà memorandulu s'a datu in fine la tipariu si cà astfeliu va vedé in curendu lumin'a dilei, aflamu din organele confratiloru nostri dela Sibiiu, cari au redicatu dilele aceste unu coltisioru alu misteriosului vêlu ce acopere „activitatea“ comitetului, cà pêna acuma inca nimicu nu s'a facutu, si — ceea ce este inca si mai durerosu — cà nu ar' fi sperantia cá sè se faca ceva nici in viitoriu.

Unulu din colegii nostri dela Sibiiu ne spune, cà „. . .votulu de asta primavéra stà incurcatu la celu cu insarcinarea. . .“ adeca la acelu membru alu comitetului, care a fost insarcinatu cu compunerea memorandului; celalaltu dice in organulu seu cà „comitetulu centralu este paralisatu in actiunea s'a de a dou'a di a nascerei sale“ si apoi adauge: „cei ce au trasu informatiuni autentice jalescu acuma impreuna cu noi cei din Sibiiu, pêna ce earasi va mai resarî sórele si pentru noi.“

Sunt càteva septemani de candu si noi amu primitu dela Sibiiu o informatiuna, pe care credemu a fi in dreptu se o numimu autentica. Nu scimu déca nu cumva de atunci incóce s'a intemplatu ceva estraordinariu cu comitetulu, dér' dupa acea informatiune situatiunea lui nu ni se parea nicidecum asia de desperata cá se ne imbracamu in haine mohorite si se asteptamu in deplina resignatiune pêna ce va resari sórele si pentru noi.

Informatiunea autentica ce amu primit'o se resuma in urmatórele: Comitetulu centralu indata dupa incheierea conferentiei s'a constituitu si a insarcinatu pe unulu din membrii sei cu compunerea memorandului, rogandu'lu cá „fara intardiare“ sè se apuce de lucru. Trecù o luna si duóe si „celu cu insarcinarea“ totu nu mai presentà proiectulu de memorandu comitetului.

Pe timpulu espositiunei s'a tienutu din nou siedintia plenara si respectivulu membru a fost din nou provocatu a lucrá proiectulu si alu asterne comitetului fara amanare. De atunci trecura inca càteva luni si comitetulu póte cà si astadi mai astépta sosirea fatalului proiectu.

Ar' merge cum ar' mai merge cu acésta asteptare, déca ea ar' privi numai pe comitetu, dér' lucru devine prea tragicu, déca ne gandimu cà impreuna cu comitetulu astépta si miile de alegêtori romani, — cá si tacemu de cei ce nu 'su alegêtori, dér' au si ei unu semtiu de demnitate nationala — astépta se véda odata implinindu-se votulu delegatiloru loru.

Fia-cine va intielege, cà façia cu acestu gravu postulatu pieru cu desevêrsire ori si ce consideratiuni cu privire la atitudinea unuia séu altuia din membrii comitetului. Este dér' fórte straniu a audi cà votulu conferentiei „ar' stá incurcatu la celu cu insarcinarea. . .“ Unde remane atunci comitetulu, care scimu, cà este compusu din 11 membri, nu numai dintr'unulu séu doi?

Delegatii alegêtoriloru romani nu s'au adresatu la o singura persóna, ci au insarcinatu intregu comitetulu cu compunerea si publicarea memorandului. Membrii comitetului sunt dér' in solidum responsabili pentru esecutarea votului conferentiei. Ce-i dreptu nu se póte cere nici dela comitetu impossibilulu, inse se póte cere cá se 'si scie ajutá in casuri cá celu de façia. Vediendu cà „celu cu insarcinarea“ lasa lucrurile incurcate, comitetulu trebuiea se 'lu someze de repetite ori, si déca nici atunci nu ar' fi respunsu, era datoru se insarcineze pe altulu cu compunerea proiectului.

Opiniunea publica pretinde categoricu cá sè se faca odata finitu acestei situatiuni incurcate, in totu casulu inse este in dreptu a cere deslusiri, càci nu ne putemu multiumi nicidecumu cu asteptarea „pêna va resari sórele si pentru noi.“

Cronic'a evenimenteloru politice.

Se asigura cà ministrulu Romàniei la Vien'a continua ca in trecutu relatiunile sale cu guvernulu austriacu; d. Balaceanu a avutu chiaru Luni o intrevedere cu d. Kallay, caruia 'i-a datu esplicari satisfacêtóre in privinti'a unoru espressiuni din discursulu tronului cari au fost reu interpretate.

Lunea trecuta Comissiunea européna a Dunarei 'si-a inchisu sessiunea ordinaria de tómna. D. Barrère, delegatulu Françiei, a propusu cá comissiunea sè se intrunésca din nou in lun'a lui Ianuariu, in sessiune extraordinaria, pentru a se ocupá de regulamentulu navigatiunei Dunarei. — D. colonelu Pencovici, delegatulu Romaniei in comissiunea dunaréna, a sositu in Bucuresci.

Tonulu resolutu alu Mesagiului romanu a consternatu sî pe „marii diplomati“ dela „Pesti Napló“ asié cà abia dupa càteva dile s'au pututu reculege. Amu fostu memoratu ceva despre espectorarile acestui diaru; citamu acuma unu pasagiu dintr'unu articulu alu lui, cá o proba de stilu si de semtieminte pentru Romani'a. „P. Napló“ scrie: „Discursulu tronului romanu, celu d'antaiu discursu rostitu de noulu Rege protegeatu din parte-ne (sic!) ataca monarchi'a nóstra in modu neauditu, intr'unu modu, provocatoriu, care se usitéza numai in casu de resbelu. Miculu Rege respinge energicu ori-ce conventiune, prin care s'ar' asigurá unei singure puteri o influintia preponderanta pe Dunare, c'unu cuventu elu voiesce a reduce Austro-Ungari'a la o positiune cá aceea a Romaniei, Serbiei si Bulgariei si voiesce se faca dependenta dela aceste state sórtea comerciului nostru. Si acést'a o face in numele libertatii, in modulu celu mai nerusinatu, (sic!) din inaltimea tronului. Si la capetulu Mesagiului Romani'a zanganesce cu sabi'a. Contra cui, déca nu contra nóstra? Acést'a amenintiare copilarésca cu sabi'a ar' meritá intr'adeveru nuiean'u...“ — Fiacare póte se judece, cum se potrivesce tonulu acest'a ingamfatu si ofensatoriu cu atitudinea démna si resoluta a Romaniloru.

Marea parte a pressei europene — scrie „Romanulu“ — s'a pronunçiatu pentru noi in cestiunea Dunarii.

„Foile cele mai acreditate continua cu apreçiatiunile loru bine-voitóre, facêndu se reiésa dreptatea causei nóstre, façia cu nedreptele cerinti ale marelui imperiu vecinu.

„Durerea ce ne produce acést'a purtare a Austro-Ungariei, cu care dorimu se traimu in buna amicitia, ni se usiuréza, candu vedemu, cà se face din ce in ce mai multa lumina in acést'a privintia.“

„Le Nord“, fóia de mare greutate, — din caus'a creditului de care se bucura, ca inspirata de vederile diplomatiei ruse — nu póte se'si ascunda mirarea de strigarile pressei vienese impotriv'a nóstra. Dupa acést'a fóia, Romanii „combatendu „preponderanti'a Austriei la Dunare, esercita unu „dreptu, ce nu se mai póte pune in discussiune; „si nu este unu singuru pasagiu in discursulu Regelui Romaniei, care se aiba unu caracteru d'o pro-„vocare óre-care la adres'a cabinetului din Vien'a.“

„Este insemnatu pasagiulu, cu care oficiós'a „L'Italie“ incheie articululu seu privitoru la cestiunea Dunarii. Sfatuindu pe puteri se lucreze in sensulu unei reconciliari, dice, cà Itali'a trebuie sè se inspire in acést'a cestiune „de principiile acelea, „cu ajutorulu càrora ea a devenitu o putere mare.“

„Dorimu din sufletu, incheia „Rom.“, cá Itali'a se urmeze acest'a linia de conduita in politic'a s'a, façia cu Romani'a si tocmai fiindu ca guvernulu italianu este acum in cele mai bune relatiuni cu Austro-Ungari'a, speramu cà-i va areta o adeverata amicitia, indemnand'o a nu lovi in drepturile sale cele mai sacre o natiune mica, dér' totdeauna recunuscêtóre celoru cari 'i facu unu bine.

Cetimu in „Romanulu“: Am spusu ieri, cà guvernulu a presintatu comissiunei de respunsu la Discursulu Tronului actele diplomatice privitóre la cestiunea Dunarei. Acésta informatiune nu era tocmai esacta. Comissiunea a cerutu guvernului presintarea acteloru diplomatice; guvernulu inse in consideratiune, cà cestiunea si negotiarile sunt inca pendinte si cà este in contra tuturoru usuriloru diplomatice de a se comunica actele in timpulu negotiariloru, s'a marginitu a dá numai verbalu esplicatiunile cele mai amenuntite. D-nii G. Vernescu si T. L. Maiorescu, cari represintau opositiunea in comissiunea de respunsu la Discursulu Tronului, au staruitu a cere presintarea acteloru diplomatice si asupra refusului guvernului si-au datu demissiunea din comissiune. Astadi se va procede, se crede, la alegerea a altoru duoi membri in loculu celoru demissionati.

In siedinti'a de Mercuri a Camerei romane d. ministru I. C. Bratianu a depusu proiectulu de lege prin care sè se autoriseze guvernulu a cladi o scóla militara in Craiov'a si altulu pentru organisarea ministerului de finantie. Apoi dupa o discussiune de regulamentu d-nii Vernescu si Maiorescu anuntia cà 'si-au datu demissiunea din comissiunea de respunsu la mesagiulu corónei, de óra ce guvernulu n'a voitu se comunice comissiunei actele diplomatice privitórie la cestiunea Dunarei. D. I. C. Bratianu, primu-ministru, arata cà partidulu liberalu luase obiceiulu cá in ori-ce cestiuni mari se puna actele diplomatice la dispositiunea opositiunei. dér' pentru cà actele in multe cestiuni au transpiratu si unele s'au publicatu prin diare, atingêndu pe ómenii de statu straini cari avusesera convorbiri cu agentii nostri, nu se mai potu dér' aretá. Dér' amu facutu, dice d-s'a, declaratii precise cà màine, poimàine terminandu-se cestiunea póte veni ori-cine la ministeru se le véda. — Punendu-se la votu decisiunile d-loru Vernescu si Maiorescu, Camer'a le respinge.

Resultatulu alegeriloru de delegati a fost, cà Republicanii au castigatu 27 locuri dela partid'a drépta. Ast-felu cà acum chiaru si o coalitiune intre dreapt'a si grupulu lui Jules Simon ar' fi prea slaba façia de partid'a republicana. — Proiectulu guvernului privitoriu la creditele suplimentare pentru expeditiunea tunesica s'a primitu cu 400 voturi contra 52. O parte a dreptei si a stangei extreme s'a abtînutu dela votu. Cu acésta ocasiune iscandu-se o disputa asupra cestiunei tunesice, Gambetta declarà, cà este in contra anexiunii, dér' pentru aceea nici nu voiesce, cá Françi'a se inceteze cu totulu operatiunile in Tunis. Nimenea nu póte voí asemenea lucru, mai antaiu, cà prestigiulu Françiei nu érta o ast-felu de procedere; si apoi parasirea Tunisului ar' fi unu semnalu pentru uciderea tuturoru crestiniloru din Tunis.

In camer'a deputatiiloru din Rom'a cu ocasiunea discutarii bugetului ministeriului de esterne, d. Massari a cerutu guvernului comunicarea documenteloru privitórie la cestiunea Tunisiei, a

Egipetului, si la mesurile luate pentru protegerea nationaliloru italiani din Sfax, Peru si Chili; elu a vorbitu de caletori'a regelui Humbert la Vien'a, caletoria pe care a aplaudat'o tiér'a intréga cu entusiasmu; dér' elu doresce cá ministeriulu se imprastie indoielile privitóre la acést'a caletoria.

D. Sunino declara, cà intrevederea dela Vien'a e inceputulu unui sistemu rationalu de aliantie pentru Itali'a si dice:

„Pare cu tóte acestea, cà Itali'a n'a reusitu a imprastiá neincrederea Europii in privinti'a s'a. Trebue dér' se intramu in alianti'a austro-germana, fara nici o esitare, cá aliati folositori."

D. Minghetti relevéza importanti'a eminamente politica a caletoriei la Vien'a, care era oportuna si necesaria pentru a scóte pe Itali'a dintr'o isolare periculósa; elu constata, cà Itali'a, odata neatêrnata, dusimaniile seculare cu Austri'a voru incetá si reamintesce atitudinea binevoitória ce o pastrà Austri'a dupa ocuparea Romii. Nu crede ca s'ar' fi semnatu la Vien'a unu tractatu de aliantia, dér' spera, cà s'a concertatu o actiune comuna, apoi adauge: „Cu tóte acestea caletori'a la Vien'a nu póte fi finele; finele e numai la Berlinu. Pentru a atinge acestu scopu trebue timpu; trebue de asemenea, cá printr'o politica esterióra abila si leala Itali'a se imprastie prejudetiele respandite incontra ei si cá politic'a nóstra interióra, se fia in raportu cu politic'a nóstra exterióra; trebue in sfêrsitu sè se dè Puteriloru garantii de stabilitate si de siguranția. Actele nóstre voru fi celu mai bunu respunsu ce trebue faculu la discursulu principelui de Bismarck. Guvernulu trebue se reasigure Europ'a si asié vomu obtíné fructele caletoriei la Vien'a."

In siedinti'a de mercuri ministrulu de esterne Mancini dice cà situatiunea Italiei s'a imbunatatîtu de candu se afla elu la ministeru. Incidentulu cu Kallay (vorbirea lui din delegatiune) a datu ansa la nesce asigurari cordiale imbucuratóre. Declarile facute de Bismarck cu privire la Itali'a, le tractéza Mancini aprópe in modu umoristicu; iubirea Italianiloru càtrà dinasti'a de Savoya, dise elu, este atàtu de tare cá a ori-càrui altu poporu càtra suveranii sei. Asupr'a partideloru politice in Germani'a nu vorbesce, din stima càtra Germani'a insasi, de altmintrea relatiunile Italiei cu Germani'a sunt totu asié de bune cá acele cu Austri'a. Cu privire la Tunis declara, cà actiunea Franției s'a preparatu prin stipulatiuni secrete la conferenti'a dela Berlinu; Itali'a isi va aperá interessele.

Joi in 8 Decembre c. avú locu la Rom'a in Vaticanu ceremonia canonisarei fericitiloru Rossi. de Labre, Clara de Montefalco si Lorenzo da Brindisi. Acestei ceremonie au premersu duóe siedintie preparatórie ale consitoriului in cari s'au decisu cà acei patru reposati in Domnulu se fia primiti intre sfinti. O multime de peregrini italiani si francesi au sositu in Rom'a in presér'a serbarei. S'au impartîtu bilete de intrare inse in numeru restrinsu. Tóte clopotele din Rom'a au sunatu dela 11 incolo. Ceremoni'a, prin care s'a inmultîtu numerulu Santiloru cu acei patru, s'a terminatu pe la ór'a 1 dupa amédiu. Pap'a a tînutu o alocutiune.

Comitetulu esecutivu alu diarului „Norodnaja Wolja", comitetulu revolutiunii russesci, a publicatu o proclámatiune, care e adresata cu deosebire tieraniloru, invitandu-i a petitioná in massa càtra Tiaru. Petitiunea se cuprinda urmatórele puncte: o noua impartire de pamenturi fara nici o rescumparare, scàderea impositeloru, autonomi'a comuneloru si convocarea unei adunari de deputati alesi, care se aiba a fixá contributiunile si a decide asupra resbelului si pacii. Déca Tiarulu nu indeplinesce aceste cereri, sè se continue si contra lui lupt'a pêna la sfêrsitu, si se 'lu ajunga si pe dênsulu aceeasi pedepsa cá si pe parintele seu.

Proprietarii de case din stradele principale ale Petersburgului au primitu o somatiune politianésca se arate pe acei locatari, (chiriasi) cari sunt gata a primi controlulu asupra celorulalti locatari. Proprietarii de case voru fi informati despre ori-ce esirê a imperatului cu trasur'a; imperatulu se dice cà in Decembre se va mutá la Petersburg. Ei au se veghiaze, cá din cas'a loru se nu se faca unu atentatu. Afara de responsabilitatea grea ce apasa asupra proprietariloru, acésta noua mesura nu pare a fi fericita, càci neincrederea devenita deja generala, a tuturoru, contra tuturoru, se maresce prin acésta si mai multu. Unu asemenea spriginu din partea societatii duce la demoralisarea ei.

Diarulu „La Republique française" dice, cà déca cestiunea Dunarei passionéza press'á de dincóce si de dincolo de Carpati, ea pare cá nu trebue se inspire serióse ingrijiri opiniunei publice in Europ'a. — Din Londr'a se anuntia mereu, cà cabinetulu anglesu are de cugetu a inlesni o apropiare intre Austri'a si Romani'a.

Caracteristicu este cà organele principelui Bismarck observa o tacere profunda in cestiunea Dunarei. O telegrama dela Berlinu ne spune numai cà in cercurile politice de acolo domnesce parerea, cà Romani'a va intinde man'a la o aplanare. Ce feliu de aplanare, in cestiunea Dunarei séu numai in cestiunea satisfactiei ce i se cere?

„Le Messager de Vienne" dupa ce reproduce càteva parti din Mesagiulu regalu romanu, dice:

„Se póte crede, cà barbatii de statu din Bucuresci se fi primitu incredintiarea. cà se póte intemeié in disput'a fluviala pe sprijinulu cabineteloru dela Paris si Londra. Intr'altele, ceea ce pledéza caus'a Romaniei in acést'a impregiurare este dreptulu gintiloru, care voiesce, cà fia-care se fia stapanu la elu acasa. Ar' fi fara folosu sè se conteste acestu dreptu unui particularu, si cu tóte acestea se contesta unui statu. Abia este trebuintia s'adaogemu, cà nu este nimicu mai ciudatu de càtu logic'a pe care o intrebuintiéza diarele austriace pentru a face plausibile pretensiunile peste mesura ale Austro-Ungariei. Ele dicu intr'unu acordu comunu, cà presidinti'a in comissiunea mîxta n'are cea mai mica valóre din momentulu in care Austri'a nu s'ar' bucurá de votulu preponderinte in casu de paritate. Dér' ele se ferescu de a marturi, cà multiamita votului preponderantu, va fi d'ajunsu, cá Austri'a se càstige numai unu votu in acést'a comissiune pentru a'si asigurá supremati'a si a o face se servésca planuriloru sale. Si acestu votu, vedîendu-se situatiunea Serbiei, la placulu Austriei in cestiunea drumuriloru de feru cum si in aceea a tratatului de comerciu, nu va fi greu alu castigá. Guvernulu romanu a intielesu indata, cà era unu monopolu, pe care 'lu cautá Austri'a si acést'a este ce l'a facutu se nu voiésca a parasi interessele supusiloru sei si drepturile, care 'i sunt date prin chiaru situatiunea fruntarieloru."

Judecandu dupa limbagiulu foiloru romane de tóte colorile guvernulu romanu nu va cede cu un'a cu duo'a la pressiunea ce se face asupra-i din partea Austriei, spre a dobêndi o satisfactia. Organulu liberalu „Telegraphulu" aruncandu intrebarea cà ce va fi déca Romani'a nu va cede la pretensiunile austro-ungare nici dupa mesur'a diplomatica a intreruperei relatiuniloru personale ale comitelui Hoyos cu guvernulu romanu, ajunge la urmatórele conclusiuni:

„. . .Remas'a óre Romani'a cu totulu singura in resistenti'a ei, in càtu déca aru cede ea cestiunea sè se póta considerá cá resolvata? Nu, negresitu, de vreme ce comissiunea dunaréna nici n'a discutatu acum cestiunea ante-proiectului si prin urmare nu s'a stabilitu o intielegere nici intre alte puteri si Austri'a.

„Atunci, de ce diplomatii austro-ungari incepu amerintiarea loru cu noi, si nu cu Franți'a si Angli'a, cari de asemenea se opunu infiintiarei comissiunii mixte, astu-felu precum o cere monarchi'a vecina? De ce? Fiindu-cà acolo, o mesura cá aceea luata la noi, ar' fi produsu unu hohotu generalu de risu si imflaturile in pene ale impintenatiloru austro-maghiari n'aru fi avutu nici unu efectu; acést'a o putemu spune judecandu dupa minim'a impressiune ce a produs'o la noi.

„Ni se pare déru cà monarchi'a austro-ungara, jucandu-se d'a gogoritiele cu noi, a cam scrantit'o, càci in cele din urma va trebui sè se sperie ea insasi de gogoriti'a cu care a voitu sè ne sperie pe noi, isi va recunósce gresiel'a si va ordoná comitelui Hoyos sè se indure a vorbi si cu guvernulu nostru."

„Si apoi, la urm'a urmeloru, chiaru déca Romani'a ar' remané singura in resistenti'a ei contra pretensiuniloru austro-maghiare, chiaru déca n'ar' mai fi de càtu ea care sè se tiena de tratatulu dela Berlinu, intru ceea-ce privesce cestiunea dunaréna, càci aci ne dóre pe noi, este óre acesta unu cuventu destulu de puternicu pentru Austro-Ungari'a cá se iè mesur'a ce a luatu? Ni se pare cà nu, càci déca amu apucá pe teremulu acesta, apoi maine-poimane 'i va veni diplomatiei austro-maghiare gustulu se ne céra si alt-ceva, si noi, de téma cà comitele Hoyos nu va mai „catadicsi" se vorbésca cu guvernulu nostru, se 'i damu mereu totu ce i va pofti anim'a..."

„...Dela o vreme incóce, apucaturele diplomatiei sustro-maghiare ne facu a crede cà 'si-a camu perdutu sarit'a. Voesce sè se intinda mereu spre Orientu, alérga intr'una dupa aliantie, cá cumu ar' fi in ajunu d'a fi maturata dupa unde se afla..."

„...Noi nu damu Dunarea, càci este a nóstra dela mosi dela stramosi. Si déca este vorba se ni-o iè cu sil'a, atunci poftésca austro-maghiarii aici, si vomu cautá si noi a ne face détori'a. A ne lua Dunarea, este a ne omori economicesce si politicesce, este a ne robi. Din cinci milióne de romani nu este unu singuru omu caruia se'i placa acésta mórte; din contra, fia-care va preferí pe aceea de pe campulu de bataia. Deci, noi suntem otariti a ne face detori'a pêna la capetu, déru póte cà diplomati'a austro-maghiara se va mai resgàndi mai 'nainte d'a ne pune la incercare."

Cum se face pe la noi economia?

Din esperientia invétia omulu in duóe moduri: antaiu, ce se faca a duó'a ce se nu faca séu de ce sè se ferésca. Prin acestu alu duóilea modu de invetiatura empirica a potutu si ministrulu de finance alu Ungariei se 'si largésca necontenitu cerculu cunoscintieloru sale privitórie la multu laudat'a economia, carea, — spunu, — cà s'ar' observá in administratiunea financiala. Spre ilustrarea acesteia vr'o càteva esemple.

De cincisprediece ani incóce legislatiunea Ungariei a fostu pururea ocupata cu decretarea de legi financiale, un'a mai rea decàtu cealalta, cari apoi dupa scurta durata au si fostu parte abrogate, parte modificate, asié cà pe terenulu acesta domnesce de presinte o completa confusiune. Totu asié s'a intemplatu si cu deregatoriile menite a aplicá acele legi: un'a dupa alta au suferitu si acestea organisàri, modificari, reorganisari, restaurari: stersu-s'au, ca sè se creeze de nou; creatu-s'au, cá sè se stérga érasi.

Dér', va dice nescine, aceste sunt lucruri mari, si pentru aceea este de escusatu unu ministru, déca nu nimeresce dintr'odata celu mai bunu modu de administrare. Asié se pare, dér' nu este asia; pentru-cà escusarea ar avé locu numai in casulu, candu in administrare s'ar' observá unu progresu óre-care, ceea ce absolutu nu se observa. De cincisprediece ani incóce administrarea financieloru Ungariei nu a facutu absolutu nici unu progresu. Din contra póte observá ori-ce omu cugetatoriu, cà administrarea acést'a, devine totu mai complicata, recere totu mai multe puteri, numerulu deregatorieloru si alu functionariloru s'a inmultîtu intr'unu modu necunoscutu in alte tempuri; si afacerile poporului asiépta cu lunile. ba chiaru cu anii dupa resolvare. Nu póte avé locu escusarea nici din acelu motivu, pentru cà celu ce primesce asupra'si o lucrare, detoriu este se-o implinésca si responsabilu pentru urmari. Dorere, in Ungari'a este altfeliu: erariulu pórta daun'a esperimenteloru, din cari invétia ministrii, cà ceea ce au facutu este reu facutu, e fora ratiune si pericliteza interesele statului. Astfeliu de esperimente se succedu unulu pre altulu, si tiér'a pórta spesele furiei de organisare si de distrugere, care caracteriséza pe nemilosii nostri ocàrmuitori.

Alaturea cu acésta furia dominéza arbitriulu, ce'lu vedemu practicandu-se la conferirea de functiuni, la transferarea dintr'o functiune intr'alta, la inaintare. Studii, harnicia, munca neobosita, dilligintia de feru, sunt nimica pe langa capriciulu celoru mari, pe langa protectiunea dominanta, care 'si alege cele mai debile si mai stupide fiintie si le pune in posturi, pentru cari le lipsescu calitàtile cu desevêrsire, asié cà astfelu de esemple aparu cá o adeverata comedia; pentru-cà comedia este, silindu pre cineva se jóce unu rolu, care nu este de elu, si prin care se face numai de risulu ómeniloru. Dér' maghiarii dicu: aici noi poruncimu, noi facemu ce vremu! Bine, continuati dér' a face comedia scumpa pe spesele erariului, si veti vedé unde veti ajunge: — detori suntetia né dá socotéla.

Càte transferari nu s'au intemplatu numai in anulu acest'a, ale caroru spese le-a portatu erariulu. Numerulu acestora este de sute. Dér' chiaru aici in Brasiovu mai multe oficiolate 'si-au schimbatu in decursulu acestui anu cu totulu faci'a. Mai antaiu in urm'a unei cercetari contra unui fabricantu de spirituóse, care cercetare, spunu, s'ar fi basatu pe o aratare nefundata, si ale carei spese le-a portatu erariulu, s'au facutu schimbari in personalulu de controla. Erariulu pórta spesele transferarei functionariloru, erariulu pórta spesele investigarei indelungate. Mai multi functionari se transferéza de aici; in loculu loru se transferéza altii,

— pe spesele erariului. In Ungari'a, prin transferarea persenalului mai intregu alu unui inspectoratu devine loculu inspectorului vacantu. Inspectorulu de dare din Brasiovu este transferatu acolo. In loculu aceluia se denumesce unu maghiaru; celu transferatu a fostu din intemplare sasu. Totu aci se afla de bine a se creá unu postu nou; candu e la denumire, ce se vedi, se denumescu duói functionari noui.

Asié se face economia, séu mai bine disu, asié nu se face. Prin dese si nefericite esperimente de acestea cu incetulu voru desecá isvórele de venitu, publiculu a devenitu deja indiferentu, façia de atâte inovatiuni fara scopu si fara ratiune si numai astépta nici unu bine dela ómenii, ale càroru facultàti imaginate au causatu deja atâte daune financieloru statului.

Der' cu limb'a romana cum mai stamu pe la diregatoriile de statu? Despre asta cu alta ocasiune.

Transilvani'a „fiica mastera“.

Cetimu in organulu stangei estreme „Ellenzék“ din Clusiu:

„. . . Vorbieamu de partile de diucóce de Királyhagău, de fost'a Transilvania, de tiér'a, unde s'a conservatu libertatea consciintiei, de depositarulu de ordinióra alu datineloru si traditiuniloru nationale in timpu de mai multe veacuri.“

„Amu fost decretatu u n i u n e a — cum dicea reposatulu comite Stef. Bethlen — in entusiasmulu unei vorbiri ce sémena a toastu; amu renunçiatu la o autonomia, care a pututu se apere fidelu interessele nóstre materiale si nationale; amu renunçiatu la o asemenea institutiune (la dieta cu apendicele seu organicu, la guvernu si la tabl'a regésca) care nu mai avea parechia in lume afara de viati'a antica grecésca.“

„Facuramu acést'a in interessulu patriei unite si n'amu facutu reu.

„Aceea inse n'amu crediut'o. n'amu putut'o crede, cà resplat'a pentru acésta resignare patriotica este, cà interessele nóstre sunt negligeate pe tóte terenele. Nu credemu, cà tiér'a-mama atunci candu e vorb'a de avantagele nóstre, ne va considerá cá s t r a i n i si cà uniunea numai atunci se pune in cumpana candu este necessitate de servitiele nóstre. Amu puté se enumeramu unu lungu siru de fapte, cari ne dau ansa a ne plange, ajunge inse déca vomu trage consecentiele din evenemintele septemanei trecute.

„Dela Clusiu ni se iea directiunea telegrafeloru. Pentru ce? — Pentru a face economia. Se stramuta la Casiovi'a — la fruntari'a tierei: Stramutarea firesce nu costa nimica. Asta-primavéra ni s'a luatu directiunea mineloru. Voiescu se golésca orasiulu. Darea ei pe consumu inse sciu se-o redice d e o d a t a intr'unu anu la 38,000 fl.

„Din Sibiiu se stramuta directiunea posteloru, firesce cà-o capeta Orade'a-mare. Acuma Orade'a-mare e focarulu, cum e Bihari'a focarulu intre comitate. In Bihari'a numai notarii cercuali sciu scrie. Ceilalti cari sciu scrie sunt toti in Budapest a. Asiadér' Orade'a-mare, càci in Orade'a-mare s'a nascutu Tisza. Dér' déca loculu nascerei decide, amu poté se dicemu si noi, cà in Clusiu s'a fost nascutu Regele Mathia. Adeveratu, cà acésta s'a intemplatu cam de multu.

„Dela Orade'a-mare s'a dusu o deputatiune la Budapest'a se céra o camera comerciala si industriala. In Br. Keméuy s'a miscatu semtiulu de Ardeleanu. Elu a primitu deputati'a cu recéla, dér' Tisza o a primit'o cu caldura si deputatiunea s'a reintorsu re bene gesta. — Fara indoiéla, nu camer'a de comerciu din Budapest'a este, care voiescu se-o stramute la Orade'a-mare, ci cea din . . . Clusiu.“

„Era vorb'a de resiedintiele Tableloru regesci. Clusiulu nici s'a amintitu. Aici bate anim a unei tieri, care prin seculare institutiuni e dedata a fi de sine statatória; aci este o universitate, càre in atingere cu judii dela Tabl'a regésca ar' fi mai buna pentru ei decàtu càrciumí'a lui Almásy din Tërgulu-Maresiului; este aci unu publicu, care ar' eserçé unu mai bunu controlu, decàtu eserçéza jidovulu rachieru Baruch asupra baronului Apor, care trage cu ciubuculu pe divanu; avemu biblioteci, librarii, cari oferu ocasiune mai multa de a tieué pasulu, decàtu mas'a cu taroculu ardelénu. De aceea inse nici nu s'a facutu amintire de Clusiu — de Orade'a-mare a fost inse vorb'a, càci Tisza a primitu mandatulu dela Orade'a.

„Totu ce e bunu si pretiuibilu, ni se iea incetisioru, dér' cu-o penibila precautiune ni se conserva totu ce ne vatamu si ne amaresce.“

Dupa acést'a „Ellenzék“ trece la orasiulu Sibiiu si se plange cà acolo se concentra tóta militi'a, desi Sibiiulu e punctu strategicu de a duo'a mana si ar' posede numai campuri nefructifere si „Romani dusmanosi,“ pe candu T-Muresiului ar' fi loculu celu mai potrivitu pentru concentrari. Dér' cu tóte astea se alege Sibiiulu de fric'a svonului celu facu Sasii in strainatate. Asié se intempla si cu Academi a de dreptu, care are numai 53 ascultatori si costa pe statu 21,335 fl. la anu.

In fine fói'a Clusiana se plange despre modulu cum este tractata Universitatea unguréscà din Clusiu despre care dise Trefort pe façia, cà nu se póte inaltiá peste caracterulu provincialu. „V'ati scumpitu, dice „Ellenzék“ la 500 fl. ce le-a cerutu universitatea din Clusiu pentru caletorii scientifica si de alta parte ati inmultîtu spesele administratiei centrale inca cu 15,310 fl. Si ce faceti cu banii acesti a? Inmultiti numerulu functiunariloru. Mai remasesera inca càtiva ómeni din Bihari'a necapuiti... Déca universitatea ar' fi in Oradea-mare, Debrecziu séu in Piripocs, a'ti amblá altfeliu cu ea; din nenorocire inse ea este in Transilvani'a si Transilvani'a e o f i i c a m a s t e r a pentru care nimicu nu se cheltuiesce. Mai multa ingrijire merita Croati'a, pentru cà face sgomotu, mai multa atentiune merita Sasii, càci facu sfara 'n tiéra. Dér' Maghiarii ardeleni tacu. Cui se-i pese de ei?“

Transilvani'a fiica mastera, vatamata si amarita! Maghiarii ardeleni, cari au decretatu uni'a in diet'a din Clusiu si din Pest'a, parasiti, negligeati si pagubiti in interessele loru materiale si nationale!... Ce se dicemu atunci noi Romanii, noi grosulu poporatiunii tierii Ardélului? Maghiarii ardeleni tacu, dér' pentru aceea ei ocupa tóte functiile in tiéra, ei capeta tóte bucatielele, ce se arunca acestei nenorocite tieri dela mas'a „bogata“ din Pest'a... Si Romanii tacu, — tacu cu comitetulu loru centralu electoralu cu totu, dér' pentru aceea n'au functii si nici fàrmiturele màcaru nu le capeta, càci si la aceste sunt prenumerati conlocuitorii loru, cari cu tóte astea se plangu cà sunt negligeati si reu tractati!?

Clusianii au voitu uni'a cu ori-ce pretiu, ei au doritu „contopirea“ cu patri'a loru mama, de ce se mai plangu dér' de urmarile acestei contopiri. De ce se plangu cà se stramuta tóte diregatoriile la Budapest'a si la Oradea-mare; nu este óre acést'a numai o consecentia naturala a centralismului ungurescu, a contopirei, care a facutu din tiér'a cu institutiunile ei seculare autonóme, unu districtu mare alu Ungariei?

D i s c u r s u l u

d-lui **N. Ionescu,** representantulu Universitatii Iasi la inaugurarea statuei lui Heliade.

Domniloru! Vocea Romanimei intregi ar' trebuí aici pentru cá se vorbésca dupa tóta cuviinti'a despre Iónu Heliade, fiindu cà elu a fostu espressiunea simtîminteloru natiunei intregi. Dér' slab'a mea voce ce óre va puté dice care se fia la inaltîmea serbarei acesteia? Macaru de asi puté esprime càtu-si de puçinu cea ce este in momentele de façia in anim'a si creerii capitalei Romaniei libere si independinte! Pe candu tiér'a era despartita in duóe principate vasale, din pieptulu si pénn'a fiiului genialu alu Tergoviscei esiau cuvinte care strabateau in tóte unghiurile Romaniei, si resunau versuri de patria si de libertate, sarindu departe peste tóte obstaculele si geografice si politice, si ajungéndu péna la marginile limbei romanesci reinviate. Heliade s'a redicatu la inaltimea simtîminteloru mari ale intregu poporului romanescu; elu a fostu invetiatorulu nationalu pretutindeni. Elu a statu cá marele preotu alu unirei spiriteloru in Romanime. Astadi capital a acést'a a Romaniei se onoréza si pre sine implinindu-si o datoria de recunoscintia catra acelu mare invetiatoru alu ei, care fù mare, pentru cà insusi era espressiunea a tóta romanimea; care fù populariu, fiindu cà invetia pe fiii poporului a cugetá romànesce, si a se devota redesceptarei si luminarei poporului.

Heliade a fostu mai alesu credintiosu causei aridicarei poporului prin invetiatura si prin lumina, si de aceea, in mediloculu rescularei poporale, càndu totulu era turbure si ingrozitoriu de giuru impregiurulu capitalei romane, singura vocea s'a a predomnitu peste tóte; si de aceea invetiatorulu poporului care fù si proclamatorulu drepturiloru sale, merità a fi in capulu guvernamentului popularu din 1848, anulu desteptarei politice a tuturoru Romaniloru.

Elu fù mare inca, fiindu cà in cea mai inalta deregatoria la care a pututu se ajunga unu simplu invetiatoru alu poporului, Eliadu a remasu deapurure omulu poporului. De aceea numele seu a fostu maritu de aceea cuventulu séu a fostu maritu de aceea cuventulu seu a avutu putere, de aceea elu a statu celu mai iubitu invetiatoru alu generatiuniloru presente.

Eu suntu mandru, cà universitatea din Iasi a tînutu a se associá cu tiér'a intréga la solemnitatea de astadi; suntu ferice si salutu alaturea cu tipulu capitanului mare, asemuirea poetulu, patriotu, care a illustratu amintirile eroice ale patriei, cà acelu institutu superioru de invetiatura, mi-au facutu onórea insemnata de a me insarcina se 'lu representu la acést'a serbare a poporului romanescu. In numele corpului universitatii surori din Iasi me associezu din tóta anima cu espressiunea simtiemênteloru de recunoscintia manifestate aici.

Dér' mai am inca o insarcinare de asemenea si totu atàtu de placuta mie din partea modestei societati pentru invetiatur'a poporului dela Pétra, totu dintru'unu tînutu de dincolo de Milcovu, unde numele altui invetiatoru alu generatiuniloru mature de asta-di este totu asié de veneratu ca si alu lui Heliade. In numele associatiloru liberi pentru invetiatur'a poporului din districtulu Némtiu depunu respectuósele omagii la piciórele statuei marelui invetiatoru alu Romanimei.

Ori unde a fostu vr'unu focaru de lumina si de invetiatura spiritulu desteptarii strabatea cu scrierile in versuri si in prosa ale lui Heliade; si nu era scóla incepetória, scóla pentru antaiele cunoscintie, oricàtu de seraca ar' fi fostu, unde se nu fi petrunsu numele desteptatorului consciintiei nationale.

Numele lui Iónu Heliade, parintelu literaturei romane moderne, a traitu viu si va trai de-apururea veneratu in animile generatiuniloru luminate ale Romaniei. Elu va trai credu, mai multu de càtu alu ori-carui altuia: Pentru ce Pentru cà geniulu seu vastu si coprindietoru a imbracisiatu intregu campulu activitatii intelectuale a natiunei. Inainte multu de a fi fostu acést'a unita Romania recunoscuta cá statu nationalu si cá putere Dunaréna intre marile natiuni crescine si civilisate ale Europei, a esistatu aici o creatiune a spiritului modernu in tóta puterea cuventului. Toti literatii nostri au meritatu a fi mari preoti ai desteptarei nationale? Frunte, inse intre toti a fostu Heliade, incarnatiunea vie a spiritului romanescu.

Literatoru eminentu, scriitoru maiestru si sciintificu si politicu, omu de teoria si de aplicatiune, invetiatoru publicu, educatoru alu natiunei, simplu cetatianu plinu de simtiulu datorieloru morali catra patria, inaltu diregetoru politicu in timpuri turbure, in tóte directiunile Heliade avù numerosi rivali; dér' nici unu singuru emulu atàtu de puternicu, in càtu se-lu intréca cu agerimea spiritului, si cu expresiunea verde si romanésca a cugetarei. Se ne inchinamu déru cu respectu dinaintea imaginei marelui invetiatoru alu Romaniei moderne.

D i v e r s e.

(D e l a A c a d e m i 'a R o m a n a.) In siedinti'a istorica a Academiei Romane s a iscatu divergentia de pareri intre d. Hasdeu si parintele Melchisedecu in privinti'a portretului lui Stefanu celu Mare. D. Hàsdeu a sustienutu cà portretulu ce s'a aflatu la Homora ar' fi acela alu lui Petru Raresiu, nu alu lui Stefanu. De aceea s'a numitu o comissiune, care se decida intre ambele pareri, si acést'a dupa o viua discussiune a tramisu pe d. Densusianu bibliotecarulu Academiei la Cernàuti, pentru a cere de la P. S. S. Mitropolitulu Bucovinei originalulu evangeliului de Homora, de unde S. S. episcopulu Melchisedecu a trasu portretulu principului Moldovei, pentru cá se póta fi comparatu cu portretulu bisericei Sf. Niculae din Iassi.

(T e a t r u l u „R i n g“ d i n V i e n'a i n l à c a r i). In Vien a s'a intemplatu Joi 26 Novembre o mare nenorocire. Sér'a, càndu erá sè se incépa representati'a in teatrulu din „Ringstrasse“, càndu mai tóte locurile erau ocupate de unu publicu plinu de nerabdare, deodata printr'o miscare nedibace cu o lampa cu spirtu cortin'a luá focu, gazulu esplodà si intréga sal'a se implù de fumu si de flacari. Spectatorii speriati dau navala spre usi; toti se imbuldiescu, toti striga, toti voiescu sè scape de periculului ce-i ameninttiá. Pompierii ce se aflau de façia punu scari, pe care o multime de insi cérca a scapá. Se da alarma; corpulu pompieriloru si mai multe companii de militari vinu in ajutoru. La 120 de persóne suntu scóse din midiloculu flacariloru, lesinate si inegrite de fumu. Multi suntu tare raniti si nu puçini si-au perdutu viéti'a. Pompierii desvólta o activitate laudabila. Celelalte teatre 'si intrerupu representatiile, audiendu ce s'a intemplatu pe „Ringstrasse!“

(F a m i l i i r o m a n e s c i n e n o r o c i t e). „Luminatoriulu“ din Timisiór'a publica o istoria trista de totu, care caracteriséza fórte bine starea tieranului nostru. De óra-ce dorimu cá faptulu din cestiune sè nu se mai intemple nicairi estragemu din amintitulu diariu urmatórele: In urm'a secetei

ce a domnitu in Banatu in anulu 1863, vre-o 30 de familii din comun'a Topoloveti (comitatulu Timisiu, cercului Recasiu) au aflatu de bine sè iè de unde-va bani imprumutu, cá sè 'si póta plati darea Cei 30 de capi de familia se ducu la notarulu din satulu loru, Rajkovici, si-'lu róga sè le gasésca in vr'unu chipu ce le trebuie, fagaduindu-i „cà nu i va fi ostenél'a in zadaru.“ Rajkovici vine la advocatulu Killer din Timisiór'a, care erá plenipotentiatu alu bàncei austriace si care se angagéza sè le procure celoru 30 de Romani 16,000 fl. pentru unu onorariu de 2000 fl. Desi aveau lipsa numai de vre-o 4000 fl., ómenii nu dau baniloru cu piciorulu, ci subscriu o obligatia de 16,000 fl. Banc'a tramite plenipotentiatului seu sum'a ceruta, dér' satenii primescu numai 7000 fl. si si din acesti'a notarulu Rajkovici opresce càtu vrea atàtu pentru dare, càtu si pentru „ostenéla.“ Vine diu'a de plata la banca pentru prim'a rata. Nu platesce nimenea. Ómenii suntu improcessuati, se tramite sentinti'a la d-lu notariu, dér' cei cu pricin'a afla prea tàrdiu ce se decretase. Se ordonéza si se implinesce esecutiunea pe mobile si pe imobile. De curatoru alu averiloru secuestrate se denumesce d-lu notaru. Bietii ómeni platescu vre-o 4000 fl. la d-lu notaru... dér' acesti bani nici astadi nu se scie, unde suntu.

Vine licitatiunea si Topolovetienii afla, cà suntu datori 16,470 afara de cameta si de spesele processului. Ei alérga la d-lu advocatu P. Rotariu si-'lu róga se intrevina. D-lu Rotariu tramite la Curia duóe apeluri de anulare. Aceste apeluri suntu respinse. Róga privatu pe cei dela banca, cá se amàne licitatiunea si se imparta platirea in rate. Banc'a concede — dér' ómenii sciu, cà au primitu numai 7000 fl. si nu voiescu se platésca mai multu. Ei mergu de capulu loru la imperatulu se le faca dreptate, dér' firesce, totulu e inzadaru. Licitatiunea se face; banc'a cumpera cu 24,000 fl., càtu datoriеau acum'a satenii, averile din cestiune. Dela banca le iea executorulu judec. cerc. diu Recasiu Novák, cà se platésca pretiulu in rate in timpu de vreo 20 de ani. Nemilosulu esecutoru, intrandu in possessiune, scóte frumosu cu brachiulu pe bietii tierani din casele loru si astadi 26 familii romanesci diu Topoloveti sunt pe drumuri, fara casa, fara masa. — Aceste sunt urmarile imprumuturiloru nesocotite, a órbei credulitati a poporului si a lipsei de conducètori intielepti. Bietii tierani au fost esploatati si insielati. Fivoru óre pedepsiti facètorii de rele, ori cà pedéps'a loru va constá numai in a fi transferati pe spesele erariului la alta localitate, unde isi voru poté incercá apoi norocului din nou?

(B o m b a r d a r e a u n u i m u n t e.) In Elveti'a se va petrece, septeman'a acésta, unu fenomenu ne mai vediutu. Muntele Elm, care nimicise asta-véra prin surparea unuia din paretii sei unu satu intregu, si a càrui pareti pastréza adi o positiune fórte amenintiatória pentru cele-lalte sate din giuru, va fi daramatu cu obuze. Intreprinderea s'a incredintiatu unui capitanu de artileria. Càte-va tunuri de 8 cm. s'au transportatu deja la façi'a locului. Mane satulu celu mai apropiatu va fi desiertatu de locuitori si canonad'a va incepe de pe pólele unui munte din apropiare. Unu cordonu de soldati va opri apropiarea lumei de punctele periculóse. Locuitorii astépta cu nerabdare resultatulu acestei incercari, care reusindu, ii va scapá prin aplicarea ei sistematica de multi munti clinosi, cari le baga fric'a in spate. „R. L.“

(A n i v e r s a r e a a n e c s i u n e i D o b r o g e i.) Cu ocasiunea aniversarii a treia a alipirii Dobrogrei la patri'a mama, s'a tinutu, prin comunele si resiedintiele diferiteloru plasi din Dobrogea unu serviciu divinu. Casele orasieloru erau impodobite de stindarde romane. Toti, fara deosebire de nationalitate, au serbatoritu acést'a dì si s'au grabitu se 'si exprime, prin deputatiuni, caldurósele 'oru felicitari. — Sér'a iluminatia splendida.

(F u r t u d e d i n a m i t u c u r i d i c a t 'a.) Din magazinulu constructoriloru de tunelu, scrie unu corespondentu dela Petervardein diariului „Egyetértés“, s'a furatu cuantitati mari de dinamita, se dice 250 de chilogr. si provisiunea intrega de aprindietórie. Vestea despre furtulu acest'a a consternatu pe locuitorii din Petervardein din causa, cà numai cu vre-o càteva dile mai inainte a fost scapatu din prinsórea fortaretii unulu, ce fusese condamnatu la inchisóre pe noue ani, si se temeau cà va arucá cetatea in aeru.

(O m o r u l a T u r n u - r o s i u.) Se scrie lui „H. Ztg.“ cà unu scriitoru dela vam'a romanésca din Turnu-rosiu a invitatu iu 3 Decembre n. pe la 10 ore nóptea pe unu functionariu de dincolo la jocu de càrti in carcium'a dela Riulu Vadului. Scriitoriulu a primitu pe functionariu diuaintea vamei romanesci fórte afabilu. Pe neasteptate se aude o detonatiune de revolveru si functionariulu cade pe spate la pamentu, lovitu de unu glontiu deasupra cefei. A duo'a impuscatura 'lu loví iu gura. Puscatur'a d'antaiu deja a fost de mórte, de óra-ce glontiulu a esitu prin frunte, imprasciindu creerii in tóte partile. Dupa spusele trecatoriloru, fapt'a acést'a s'ar' paré unu actu de jalusie. E de insemnatu cà omoritulu este schiopu de piciorulu stangu, ear' faptuitoriului i e stricata man'a drépta. Acest'a a fost arestatu indata dupa fapt'a sevèrsita.

(R e n a s c e r e a.) In Bucuresci s'a infiintiatu o societate cu numele de „Renascerea,“ alu carei scopu unicu este de a incuragea comerçiulu si industri'a romana prin aceea, cà membrii ei se obliga a nu cumpará cele trebuinciόse decàtu de la Romani. Presiedinti'a de onóre s'a datu d-lui C. Porumbaru. — Felicitandu din sufletu pe fondatorii acestei societati, suntemu incredintiati dice „Timpulu“ cà la alarma data comerçiantii si industriasii romani se voru grabi a se uni cu densii, formandu astfelu o stanca puternica, de care sè se sferame tóte valurile stricatórie si periculóse pentru tiér'a nóstra.

(O l u p t a c'u n u U r a n g u t a n u.) Unu posesoru de manageria din Paris a cumparatu nu de multu din Londra pe Urangutanulu, ce se afla acolo de unu anu, cunoscutu supt numele de „omu selbaticu.“ Animalulu avea se fia transportatu dintr'o colivia intr'alta; spre acestu scopu, ingrijitorulu Dock Perry, unu negru cu o putere extraordinara, intra in colivia, dupa cum facuse adeseori. Dér' nici cu binele nici cu ameniutiarile nu putù face pe „omulu selbaticu“ sè 'si parasésca locuinti'a, desi alte dati ascultá de vorbele ingrijitorului. Atunci Dock Perry 'lu apucà de braçiu voindu se 'lu scótia d'acolo, candu d'odata maimuti'a 'lu coprinse cu amenduóe braciele, cari sunt induoitu de lungi cá ale omului, stringèndu-lu cu fortia colosala la pieptu. Perry nu perdù presenti'a de spiritu si se incepù, in façi'a multoru spectatori, o lupta adeverata intre Negru si „Omulu de codru.“ Dupa vre-o cinci minute Perry isbuti sè 'si desfaca bratiulu dreptu si cu o miscare rapede si cu o mana de fieru apucà pe adversarulu seu de gàtu si 'lu trantì la pamentu. Astu-felu lupt'a fù decisa si animalulu, care urlà turbatu, desi se mai bàtea grozavu, fù dusu in colivi'a, ce era se plece, dupa càte-va ore la loculu de destinatiune. Negrulu Dock Perry a primitu càte-va rani grave, mai ălesu o muscatura la mana, care póte va fi amputata, càci ósele sunt cu totulu sdrobite. „R. W.“

Insciintiare. Toti p. t. Domni, cari au primitu liste de colectare pentru balulu datu i n f o l o s u l u e s p o s i t i u n i r o m a n e sunt cu tóta stima rugati a trimite sumele incasate celu multu pèna la 25 D e c e m b r e c a l : nou a. c. la subscrisulu cassariu pentru cá comitetu sasi póta da ratisciniulu ulterioru.

Sibiiu in 8 Decembre 1881.

Comitetulu arangiatoriu.

E l i a M a c e l l a r i u, presiedinte. — Dr. O l a r i u, cassariu.

Cursulu de Bucuresci

dela 26 Novembre / 8 Decembre 1881.

V a l o r i	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	88.—	89.—
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	98.—	99.—
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	102.—	103.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	102.—	103.—
7% „ „ urbane	idem	102.—	103.—
8% Imprum. municipalu . .	idem	106.—	107.—
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei). . .	1 Maiu 1 Nov.	218.—	228.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	28.½	29.½
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1490	1515
Auru contra argintu		1.—	1.—
Auru contra bilete hipotec. .		1.—	1.½
Auru contra bil. de Banca nat		1.—	1.—
Florini Val. Austr.		2.14—	2.15—

Editoru: Iacobu Muresianu. Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.